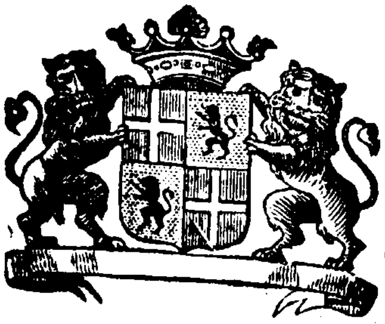
A°. 1855. N°. 281.

ZATURDAG — 24 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT 24 November.

Gisteren is de Koning van Sardinie te Parijs binnengekomen. Langs de kaai en door de straat Rivoli is Z. M. naar het paleis der Tuilerien getrokken. Het verblijf des Konings zal te Parijs eenige afwisseling geven aan de geruchten, die sinds eenige dagen omtrent de zending van gen. *Canrobert* en de nieuwe verwachte vredesonderhandelingen werden in omloop gebragt. De *Times* heeft omtrent den uitslag van de zending van den generaal wel eene zeer stellige mededeeling gedaan, maar dadelijk door de *Morn. Post* weersproken, kan men weinig waarde aan het berigt hechten. Te Parijs geloofde men, dat Zweden misschien alleen tot het December verbond zou toetreden en daardoor zich in eene positie stellen gelijk aan die van Oostenrijk. Men zou kunnen zeggen, dat Zweden dan te veel of te weinig deed. In werkelijkheid zou het geene der partijen kunnen voldoen.

Wel is waar verlangde keizer *Napoleon* in zijne laatste redevoering slechts, dat de openbare meening zich algemeen zou doen kennen, maar, hoe schoon die woorden ook hebben geklonken, de kabinetten doen nog steeds meer dan de openbare meening. Wat meer is, de Duitsche hoven moeten al zeer weinig ingenomen zijn met het beroep des keizers op de menigte, en zelfs het Weenerhof moet zijne ontevredenheid daarover niet kunnen verbergen. De half officiële *pruiss. Zeit* zegt overigens omtrent die redevoering, dat Europa zich reeds lang verklaard heeft, dat die openbare meening evenwel te veel door bijkomende omstandigheden wordt geimpressionneerd en dat zeer zeker de strijdvoerende mogendheden zich alleen dan er aan zullen gelegen laten liggen, als die toevallig zich voor hen verklaart. Wil Frankrijk evenwel weten, wat de kabinetten er van denken, het zal zich zeer goed herinneren, dat allen in den beginne aan Rusland ongelijk hebben gegeven, dat de algemeene rust door zijn onwettigen inval heeft verstoord. Rusland heeft dat zelf erkend door zijne latere inwilligingen. Willen de Westmagten nu meer dan die erkenning, willen zij de Russ. magt in het zuiden vernietigen, dan zeker wordt de oorlog niet meer gevoerd in het Europeesch belang en dan zullen de kabinetten Rusland niet meer in het ongelijk en Frankrijk in het gelijk kunnen stellen.

Van het Oosten is thans weinig belangrijk nieuws. Hetgeen er is, zal men nader onder Konstantinopel vinden.

In Modena is het burgelijk huwelijk geheel vervangen door het kerkelijk huwelijk. De inschrijving op de kerkelijke registers door den pastoor, zal het wettig bewijs van het gesloten huwelijk wezen. Uit dit nieuw besluit kan men weder opmaken, in welke rampzalige handen het bestuur van vele Italiaansche Staten is. Gelukkig gaan niet alle R. Kath. Staten op dien reaktionnairen weg voort. — In Spanje b. v. is o. a. door de Cortes het amendement aangenomen, dat voor geene enkele betrekking voortaan adelijke titels meer noodig zijn. Over dat amendement was echter een ernstig geschil gerezen tusschen den heer *Olozaga*, gezant te Parijs, en den minister van buit. zaken, die beide daarom hun ontslag hebben genomen.

— Uit Bonn schrijft men van den 22. Nov. H. K. H. de prinses *Marianne der Nederlanden* is gisteren met gevolg, van het slot Erbach, in Rheingau, alhier aangekomen, om een bezoek bij Hoogstderzelver zoon, prins *Albrecht van Pruissen*, af te leggen.

— Heden is aan de Tweede Kamer, namens de Regering, de wets-voordragt toegezonden tot vaststelling van het reglement op het beleid der Regering van de Nederlandsche West-Indische kolonien en bezittingen, welke vroeger, laatstelijk nog in Oktober 1852, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgelegd, doch sedert buiten behandeling is gebleven. — Dat stuk wordt vergezeld van de toelichtende memorie, nader aan de Kamer, ter overweging, aangeboden.

— In de afdeeling der Kamer heeft het ontwerp tot aanvulling der wet van 1822 op het binnenlandsch gedistilleerd tot verschillende bedenkingen aanleiding gegeven. Vrij algemeen heeft men zich beklaagd, dat deze wet, die reeds met 1°. Januarij 1856 in werking moet komen, zoo laat bij de Kamer is ingediend. Zij kon daar dien ten gevolge niet dan met zekere overhaasting worden afgehandeld.

Eenige leden, ofschoon instemmende met de klagt, dat deze zaak thans met te veel spoed moet worden behandeld, meenden toch tot verontschuldiging der Regering te moeten aanvoeren, dat deze den arbeid aan de tegenwoordige aanvullingswet niet wel heeft kunnen aanvangen dan nadat de drie takken der wetgevende magt tot de opheffing van den akzijns op het gemaal besloten hadden.

Die verontschuldiging in het midden latende, werd van meer dan eene zijde de vraag geopperd, of het niet juist om den spoed, waarmede thans moest gehandeld worden, noodig zou wezen, om de tegenwoordige wet slechts voor 1 of 2 jaar vast te stellen, ten einde alsdan een nieuwe en geheel volledige wet op het gedistelleerd vast te stellen.

Bij gelegenheid der bespreking van den staat en het nut der branderijen, werd door eenige leden beweerd, dat men wel eens, uit regtmatigen weerzin tegen het misbruik van sterken drank, uit het oog verliest, welk een belangrijken tak van inlandsche nijverheid de branderijen vormen. Alleen in Zuidholland zijn er thans 240 à 250. Gewoonlijk doet men het voorkomen, als of al de door die branderijen verbruikte granen ten eenen male voor de volksvoeding verloren zijn. Dit is echter geenszins het geval. In vele branderijen is tegenwoordig de vervaardiging van gest en het verkrijgen van spoeling hoofdzaak. Men berekent de gest, door de Zuidhollandsche branderijen in 1854 vervaardigd, op 5,760,000 pond. Daarvan zijn 4,122,000 pond, ter waarde van *f* 2,061,300, naar buiten uitgevoerd. Terwijl in 1822 door elkander elke branderij 20 pond gest per dag leverde, is dat cijfer thans tot 70 pond geklommen. De waarde der spoeling, in het laatste jaar door de Zuidhollandsche branderijen aan den landbouw verstrekt, wordt door sommigen op *f* 864,000, door anderen op een millioen geschat. Die spoeling is onmisbaar voor de voeding van omstreeks tien duizend stuks rundvee. Voegt men daar nu bij, dat de uitvoer van jenever in 1854 zestien millioen kannen, ter waarde van *f* 3,700,000 heeft bedragen, dan moet men wel tot de slotsom komen, dat, geheel afgescheiden van het inlandsch verbruik van sterken drank, de branderijen de belangstelling der wetgevers verdienen.

Andere leden stemden gaarne toe, dat de Zuidhollandsche branderijen tegenwoordig in eenen bloeijenden toestand verkeeren, maar namen geenszins aan dat dit algemeen hier te lande het geval is.

Naar het oordeel der verscheidene leden is de vorm, waarin de regering het wetsvoorstel vervat heeft, niet gelukkig gekozen en had daaraan ligt eene inrigting gegeven kunnen worden, die zooveel de deugdelijkheid als het gemak der belastingpligtigen en van andere bij de toepassing der wet betrokkenen meer bevorderde.

— De *Amst. Ct.* bevat een schrijven uit den Haag, waarin o. a. het volgende voorkomt van 't geen men onder nadere verbetering meent, dat de afwijkingen zullen zijn in de nieuwe wet op de militie gebragt, welke sinds eenigen tijd reeds bij den Raad van Staten in behandeling is, om weldra aan de Kamer te worden voorgelegd: De dienstpligtige leeftijd, welke door velen van onzen landaard als te jong beschouwd werd, zou, indien ik wel onderrigt ben, bij de nieuwe wet een jaar later gesteld worden volgens art. 181 der grondwet. Voorts zou er eene zeemilitie worden ingevoerd, waartoe zeevarenden, schippers en visscherslieden zullen genomen worden, onder eenen verkorten diensttijd van slechts 4 jaren (die nu op 5 jaren is bepaald). Vermindering van vrijstellingen, onder anderen die aan de buitenlandsche zeevarenden, bij de thans vigerende wet verleend. Afschaffing van het dus genaamd buitengewoon kontingent Voorts zou nog het nieuwe wets-ontwerp bepalen, het gewoon kontingent om te slaan, in stede van gelijk thans over de bevolking, over het getal ingeschrevenen van ieder jaar, enz.

— Met genoegen hebben wij gezien, dat ons aanstaanden maandag avond een genotvollen avond wacht. De opera *Roméo en Julia*, te Amsterdam zooveel malen met uitstekenden bijval gegeven, zal ook hier niet minder een talrijk publiek uitlokken. Zelden toch zal men in eene opera twee zulke voortreffelijke chanteuses als mevr. *von Marra* en mevr. *Lehmann* bij elkander zien. De heer *de Vries*, die ons daartoe in de gelegenheid stelt, brengen wij daarvoor voorloopig onzen dank, in de stellige overtuiging, dat ook ons kunstminnend publiek door zijne opkomst zal toonen, dat het weet te waarderen, wat de ondernemer met zoo groote opoffering van kosten ons aanbiedt. Wij behoeven niet te herinneren aan den naam, die *von Marra* reeds bij ons heeft gevestigd, en zullen naauwelijks te wijzen hebben op de reputatie, welke ook reeds mevr. *Lehmann* verworven heeft, om onze ware kunstminnaren te vergewissen, dat hen maandag een der heerlijkste avonden wacht, die dezen winter weder in onze stad aan de muziek zullen gewijd zijn.

— In de November vergadering van de Provinciale Staten van Groningen is met eenparige stemmen aangenomen een adres aan Z. M. den Koning tot opheffing van Groningen als vesting van Nederland.

— In de vergadering van den gemeenteraad te Arnhem, van 26 November, zijn finaal vastgesteld de verordeningen op de heffing en invordering der gewijzigde plaatselijke belastingen en die van het gemaal als eigen middel.

— In den gemeenteraad te Leeuwarden is Donderdag o. a. in betrekking tot daarstelling van een algemeen geschikt beursgebouw bepaald, het in verband met de mededeelingen door de Kommissie gedaan, wenschelijk te verklaren, dat de handelbeurs worde gestigt aan de Wortelhaven, — en de bestaande kommissie voor het opsporen eener geschikte plaats tot stichting van een beursgebouw, uit te noodigen om zoodra mogelijk aan den Raad een bepaald voorstel te doen tot stichting van een beursgebouw aan de Wortelhaven en eene raming van kosten daarbij te willen voegen.

— Aan dezelfde bron, waaruit de *Amst. Ct.* gister de lijst der bekrooningen, enz. van Nederlandsche inzenders op de tentoonstelling te Parijs heeft geput, ontleent zij heden nog de volgende opgave van sedert bekend geworden *eervolle vermelding*, als van: *Barend Fred. Oolthuijs*, meesterknecht (*chef d'atelier*) in de fabriek van de heeren *van Vlissingen* en *Dudok van Heel*, te Amsterdam; *J. Bosse*, in de fabriek van den heer *Précinaire*, te Haarlem.

— De *Haarl. Courant* bevat eene uitnoodiging van drie Amst. en drie Haarl. predikanten en die van Heemstede, Lisse en Houtrijk en Polanen, tot het schenken van bijdragen tot het bouwen bij voorraad van één kerkgebouw en pastorie, in den Haarlemmermeerpolder, waar zoo dringende behoefte bestaat aan godsdienstige en zedelijke opleiding der bevolking. Op verzoek van hunne ambtgenooten en medebroeders, hebben zij de inzameling op zich genomen. Wij zien er uit, dat zij zich om milde bijdragen gewend hebben tot Z. M. en zijn Huis, alsmede tot de grondbezitters in den polder.

— Door de arr. regtbank te Nijmegen, werd den 20. Nov. uitspraak gedaan in de zooveel geruchts gemaakt hebbende procedures *a* van kerkvoogd en notabelen der Hervormde gemeente te Alphen, en *b* die van Altforst en Appeltern, respektivelijk tegen het gemeente-bestuur van Appeltern. Met toewijzing der ingestelde vorderingen, werd in opzigt der *eerstbedoelde zaak* door de regtbank verstaan, dat de Hervormde gemeente van Alphen is eigenares van het tusschen partijen kwestieuse schoollokaal, zooals het tegen het kostershuis der Hervormde gemeente te Alphen is aangebouwd en dat het gemeente-bestuur van Appeltern, door zich, op den 19. Aug. 1852, de uitsluitende beschikking over en het gebruik van dat schoollokaal toe te eigenen, heeft gepleegd schennis van eigendoms regt, dienvolgens het gedaagde gemeente-bestuur gelast, binnen tweemaal 24 uren na de beteekening van het vonnis voormeld schoollokaal te ontruimen en ter beschikking te stellen

van de Hervormde gemeente te Alphen; met magtiging op den kerkvoogd dier gemeente als eischer, om bij gebreke van voldoening aan voormelden last, de ontruiming te doen bevorderen, ten koste van de burgerlijke gemeente van Appeltern, des noods daartoe bijgestaan door den sterken arm; terwijl voorts het gedaagde gemeente-bestuur werd veroordeeld tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, ter oorzake van de door hetzelve op 19 Aug. 1852 en sedert gepleegde onregtmatige daad, nader bijstaat te begrooten, volgens de wet, en in de kosten van het regtsgeding.

Ten aanzien der zaak sub *b.* werd door de regtbank verklaard voor regt, dat de Hervormde gemeente te Altforst en Appeltern is eigenares van het schoolgebouw en van de daarbij behoorende schuur te Appeltern en dat de afbraak van voormelde schuur, door, of op last van het gedaagde bestuur, op 27. Okt. 1852, daarstelt schennis des eigendoms der Hervormde gemeente te Altfort en Appeltern, en mitsdien onregtmatige daad; met veroordeeling van het gedaagde gemeentebestuur tot vergoeding van schade door voorschreven handeling bij de gemelde Hervormde gemeente gerezen nader bij staat te begrooten, en eindelijk in de kosten van het regtsgeding.

Hand. bl.

WATERHOOGTE.

Arnhem 23 *Nov.* 1.06 El; + AP., 8,00 Gev. 5 d.
Keulen, 22 „ 6 v. 0 d. Rijnl. Gev. $1^1/_2$ d.

Herinnering aan de Geertekerk, te Utrecht, IN MAART 1855.

Voorzeker, zullen velen zich nog, met aandoening, herinneren het roerend tafereel, door de *Geertekerk* in het verleden voorjaar opgeleverd, toen die tempel des Geloofs het schouwspel aanbood van het schoonste altaar der Liefde, dáár geplaatst, en waar de menschenmin hare geurigste offerande aanbragt, toen er eene breede schaar van hoogst beklagenswaardige natuurgenooten, door de vreeslijkste waterramp uit have en erf gestooten, hier onderdak en barmhartige verpleging kwam zoeken, en die ook ruimschoots erlangde in het huis des Gebeds, waar allen aan liefderijke en echt-christlijke zorgen dubbel terugvonden, wat zij ginds zich zagen ontrukken door het zwalpend nat. *Veenendaals* onheil werd te Utrecht gelenigd, op eene wijze, die, behalve in het dankbaar gemoed der beweldadigden, ook voor het nageslacht verdient vereeuwigd te worden door de hand van de Kunst. — Met genoegen heeft men dan ook vernomen, dat een Stadgenoot van verdienste, een schilder van degelijk talent, de Heer *Van der Kellen*, gevestigd te Amsterdam, eene voorstelling der *Geertekerk*, op groote schaal, voltooide, die een getrouw beeld oplevert van den toestand, waarin zich dit Bedehuis vertoonde, op den oogenblik, dat daar hongerigen gespijzigd, dorstigen gelaafd en naakten gekleed, kranken verzorgd, zuigelingen verpleegd, met een woord, liefdewerken verrigt werden, waarop Utrecht zich mag verheffen, doch in nederige dankzegging aan Hem, die de Liefde-zelve is. — Wij hadden reeds van elders den lof vernomen, door bevoegde kunstregters over dezen kapitalen arbeid van den heer *Van der Kellen* uitgesproken, en verwachtten alzoo niet anders dan een *fraai* schilderstuk, toen de naauwkeurige beschouwing er van ons dit dezer dagen ook volkomen bevestigde, en den wensch deed geboren worden, dat dit treffend en waarlijk grootsch *Herinneringstafereel* in Utrecht blijven moge, om, op eene waardige plaats bewaard, Regering en Burgerij tot een gedurig aandenken te strekken van het menschlievend werk, aan arme medechristenen zoo edelmoedig volbragt, en dat tevens door een bekwaam en geacht medeburger, met ware meesterhand, werd bestendigd op het doek.

Eene andere Korrespondentie,

's Hage 19 *November* 1855.

Nederland is een protestantsche staat, zeggen sommige dagbladen en onderanderen de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, en die protestantsche staat behoort in protestantschen geest bestuurd te worden. De heer *Groen van Prinsterer* meende in de zitting der Tweede Kamer van Donderdag, dat het ministerie niet getrouw bleef aan den geest der Aprilbeweging, aan welke het deszelfs ontstaan te danken had, en die kennelijk eene ten uitvoerlegging der grondwet in christelijk historischen zin beoogde en om dit te betoogen, gaf hij eene historische schets van de verrigtingen van het ministerie, gedurende de drie laatste zittingen der kamer. Deze stelling, in zijnen mond, begrijpelijk, die daar bekend staat als het hoofd van de christelijk historische school in Nederland, baart meer bevreemding, wanneer zij verdedigd wordt in de dagbladen, die steeds de organen waren van de gematigde partij in ons vaderland, en die thans juist door het aandringen dier stelling de godsdienstige hartstogten der menigte in beweging trachten te brengen en godsdiensthaat tusschen Protestanten en Roomsch-Katholieken aan te wakkeren, als onder voorwendsel van 's lands belangen te behartigen.

Wat is er toch van de bewering, die men telkens in die bladen weder vindt, dat Nederland is een Protestantsche Staat? Zij is geschiedkundig ten eenenmale onjuist en strijdig tevens met de bestaande grondwet.

Zij is onjuist: omdat de geschiedenis ons Nederland in den tachtigjarigen oorlog met Spanje doet kennen als strijdende voor vrijheid op het staatkundige, zoowel als op het godsdienstige terrein, maar geenszins uitsluitend voor het Protestantisme. Of was het verzoekschrift der Edelen, aan *Margaretha* overhandigd, alleen door Protestanten onderteekend? Waren de gewesten, die zich tegen Spanjes dwingelandij vereenigden, slechts protestantsche gewesten? Voorzeker neen, en zonder in een nader historiesch onderzoek te treden, kan men gerustelijk voor bewezen aannemen, dat de oorzaak van dien strijd niet alleen in de vervolgingen wegens de godsdienst, maar ook en vooral in het schenden van de privilegies der provincien en der steden, in het te kort doen aan de voorregten van den adel gelegen is, hetgeen eerst onder *Karel V*, later door de landvoogdesse onder *Filips II* beproefd werd. Het is dus eene valsche gevolgtrekking, uit eene onjuiste voorstelling der daadzaken voortspruitende, wanneer men beweert, dat de Nederlandsche Staat zijne onafhankelijkheid alleen aan strijd, voor het Protestantisme gevoerd, te danken heeft en dat hij dientengevolge een protestantsche Staat is. Geenszins echter behoeft men daarom gering te schatten het deel, dat het Protestantsche geloof in dien strijd gehad heeft. De uitbreiding er van in de Noordelijke gewesten was de oorzaak, dat te eerder hunne privilegies en regten door bijgeloovige vorsten met voeten getreden werden en later, toen de strijd eens uitgebarsten was, bragt het veel toe tot de verbittering en de hardnekkigheid, waarmede deze gevoerd en derhalve tot den gelukkigen uitslag, waarmede hij bekroond werd. Maar men dwaalt, wanneer men het Protestantsche geloof en de vervolgingen, aan welke het was blootgesteld, de eenige oorzaak van dien roemrijken strijd, door onze voorvaderen tegen Spanje's overmagt gevoerd, beschouwt; het was eene bijkomende reden en de hoofdoorzaak was gelegen in het schenden der staatkundige privilegies en vrijheden, waarop van ouds de Nederlandsche gewesten en steden roem droegen en welke zij, zooals voorbeelden van vroeger ten overvloede aantoonen, met het bloed hunner burgers wisten te verdedigen.

De geschiedenis daarenboven van Nederland, in latere tijden, levert overvloedig bewijzen er van, dat vrijheid ook op godsdienstig terrein den Nederlander lief was. En hoewel wij in onze geschiedboeken eenige bladzijden aantreffen, als met eene zwarte kool gemerkt, op welke vervolgingen wegens de godsdienst aangeteekend zijn, zooals er onder anderen tegen de Remonstranten plaats vonden, zoo is juist die vrijheid van godsdienst, welke in ons vaderland bijna zonder uitzondering reeds vroeger heerschte, eene der redenen, waarom wij met een warm gevoel van eerbied en liefde deszelfs geschiedenis herlezen en herdenken. Laat ons derhalve niet beweren, dat Nederland is een protestantsche staat: want alzoo ontnemen wij aan ons vaderland die kroon van verdraagzaamheid en van vrijheid, die het steeds sierde, alzoo beleedigen wij de gedachtenis onzer vaderen, door hun een' geest van uitsluiting in protestantschen zin toe te dichten, die, Gode zij dank, hen slechts zelden kenmerkte.

Maar daarenboven het beweren, dat Nederland een protestantsche staat zoude zijn, is in lijnregten strijd met de grondwet. Immers deze huldigt in art. 164 en volgende algeheele vrijheid van godsdienst en gelijkstelling der kerkgenootschappen met betrekking tot den staat. Aan alle kerkgenootschappen belooft zij gelijke bescherming, art. 165. Den beleiders der onderscheidene godsdiensten geeft zij gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen, art. 166. En hoewel men niet mag ontkennen, dat het rigtiger ware geweest, indien dit artikel negatief in de plaats van positief gesteld ware, ten einde verkeerde uitlegging te voorkomen, zoo wordt toch ook met de bestaande uitdrukking de meening des wetgevers duidelijk, die wil, niet dat de bedieningen gelijkelijk, naar verhouding van het zielental, over de kerkgenootschappen verdeeld zouden zijn, maar alleen dat het bij het begeven van bedieningen volstrekt niet in aanmerking mag komen, tot welk kerkgenootschap men behoort.

Onze grondwet beschouwt de kerkgenootschappen als zedelijke ligenamen, nevens elkander in den staat geplaatst, en derhalve door de bepalingen, waaraan zedelijke ligchamen over het algemeen onderworpen zijn, gebonden. Daarenboven echter worden hunne regten en pligten tegenover den Staat nog nader bepaald en omschreven in de wet op de kerkgenootschappen van 1853. In de regeling van hunnen inwendigen toestand treedt de Staat niet, in zóó verre zijn zij volkomen vrij; hij bezit slechts, in het belang van rust en orde, het regt van toezigt over het uitwendige, de openbare godsdienstoefeningen als anderszins, en oefent eene uiterlijke policie o de verschillende kerkgenootschappen uit.

Het stelsel van volkomen godsdienstvrijheid, zien het, wordt door onze grondwet gehuldigd. staatsman, de Minister des Konings, die dit begin niet handhaafde, maar het ééne kerkgenootschap be ven het andere voortrok, zoude dus in strijd handel met de grondwet en den eed, tot trouwe naleving dier grondwet afgelegd, verbreken. Hetgeen *Nieuwsbode*, hetgeen de heer *Groen* in het Ministerie in 't bijzonder in den Minister van buitenlandsch zaken veroordeelen, is, dat hij zijnen pligt niet ve zaakt en zijnen eed niet breekt. De grondwet mo wezen de hoeksteen van ons staatsgebouw, of slecht een tijdelijke vorm van ons staatsbestuur, dit do hier niets ter zake. Zoodra die grondwet volkom vrijheid en gelijkstelling aan de verschillende kerk genootschappen toekent en men gezworen heeft d grondwet te helpen handhaven, zoo wordt men v verrader van zijn vaderland en van Oranje, indie men het Protestantsche boven de andere kerkgenoot schappen stelt en den Staat in Protestantschen zi wil besturen. De bepalingen der grondwet zijn zó duidelijk, zóó weinig dubbelzinnig, dat men v geene uitlegging derzelve in Protestantschen of o in christelijk-historischen zin kan spreken.

Laat degenen, die Nederland een protestantsche staat noemen, en het in protestantschen geest wille bestuurd zien, op eene herziening der grondwet i protestantschen zin aandringen, dan zullen zij eer opregt handelen. Wij zullen ze bestrijden, maar a hunne goede bedoelingen voor het welzijn des Ne derlands niet twijfelen. Maar nu, dat men ee Minister des konings eene beschuldiging toewerpt welke noch op een' grondwettigen regtsgrond steunt maar alleen de gemoederen gemakkelijk in gisting kan brengen en het vuur van godsdienstige tweedragt doen ontsteken, nu is het wel veroorloofd, onzes in ziens, aan de opregtheid te twijfelen en aan nevenbe doelingen te gelooven van de zijde der dagbladen, die zulks doen. Evenwel het is een gelukkig verschijnsel dat zij niet in groote getale zijn en dat zij in het algemeen, de uitslag der stemming van de Tweede Kamer over het bekende tafelgeld bewijst het, weinig invloed op de natie en op de volksvertegenwoordiging uitoefenen. De Minister van buitenlandsche zaken had derhalve regt, toen hij ll. Vrijdag in zijne du pliek aan den heer *Groen* sprak over degenen, welke die dagbladen aanstoken en bezoldigen, met mede lijden uit te roepen: Wie zijn het? en hoe velen

G.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bij de beraadslaging in de Tweede Kamer van gister over de kosten van het depart. van binnenl. zaken heeft de heer *v. Bosse* aanmerking gemaakt op den voorgestelden onderstand aan sommige ge meenten, als b. v. aan die van Urk en van de Haarlemmermeer, welke door den minister zijn be antwoord en toegelicht, en waarop het art. is aan genomen.

Daarna zijn de beraadslagingen geopend over de kosten, begrepen in de zesde afdeeling voor den wa terstaat en de openbare werken.

Den heer *Westerhoff* is voorgekomen, dat de daarvoor verlangde uitgaven te hoog waren; — dat men te veel toegaf aan het aanzoek tot het verleenen van subsidien voor onderwerpen, waarvan het nu voor het algemeen voor 't minst twijfelachtig was en dat de betrekking van minister van binnenl. zaken niet moest ontaarden in die van grootaalmoezenier.

De heer *Hoffman* heeft te kennen gegeven, nog geenszins te zijn bevredigd met de gegevene inlichtingen, betreffende de werkzaamheden aan de Beneden-Maas.

De heer *Thorbecke* heeft op nieuw gesproken ten voordeele van den aanleg van een spoorweg naar Scheveningen, van welken hij zich meer voordeel schijnt voor te stellen, dan de minister. Deze spreker heeft ook gemeend, dat in het verleenen van subsidien eene zekere maat behoorde te worden in acht genomen, en heeft gewezen op de gerezene klagten, betreffende de vaart op de Maas, en op de Zuid-Willemsvaart, als welke, door eene overmatige waterlossing van de zijde van Belgie, allezins worde belemmerd. Naar zijn oordeel is hetgeen alzoo van die zijde gebeurt in strijd met de bepalingen van de overeenkomsten van 1839 en 1843, en hij heeft verlangd te vernemen, wat van de zijde der regering is gedaan om daarin te voorzien.

De heer *Wintgens* heeft, ten aanzien der water werken in de nabijheid van Maassluis, gelijksoortige bedenkingen geopperd, als de heer *Hoffman*. Hij heeft verlangd te weten, of betreffende de aldaar aan te leggen werken de belanghebbenden wel waren ge hoord. Hem is de aanleg dezer werken als zeer nadeelig voor Maassluis voorgekomen. Hij heeft verlangd, de beteekenis te vernemen van het antwoord der Regering, dat, indien er schadevergoeding werd gevorderd, de Regering die in billijkheid zoude ver

leenen, en heeft gemeend, dat het, in elk geval, zeer onbillijk zoude zijn om het minder belangrijke Maassluis op te offeren aan het veel magtigere Rotterdam.

De heer *v. Goltstein* ondersteunt het uiteengezette door den heer *Westerhoff*, ten aanzien der subsidiën voor partikuliere vereenigingen. Hij gelooft, dat dit geschiedt in het belang der bijzondere nijverheid of van bijzondere ondernemingen, hetzij van plaatselijken of van gewestelijken aard. Spr. heeft zich nimmer met zulk een stelsel van onderstandbieding kunnen vereenigen.

De heer *Mackay* behandelt onderscheiden punten: 1. het subsidie-stelsel, en daarbij de vraag, of wij op een dwaalweg zijn, dat wil zeggen, of wij te ver gaan, dan of de weg zelf niet goed is. Wat den weg zelven betreft, moet hij opmerken, dat de ondersteuning der *nijverheid* nog iets anders is dan de ondersteuning van dijkskollegiën voor waterwerken of wegen. 2. Maar zoo de weg zelf al goed is, is de tweede vraag, gaat men dan ook misschien niet te ver? Verder behandelt hij 't punt der *spoorwegen*. Hij heeft met genoegen gezien, dat de Regering eene poging heeft gedaan, om op de uren van vertrek toe te zien, maar hij dringt ook aan op een politie op de spoorwegen.

De heer *Dirks*, voorstander zijnde van het stelsel van subsidie, altoos tot zekere mate, verdedigt dat stelsel tegen de aanvallen van gister morgen. Het eindcijfer schijnt hoog, maar men heeft het eindcijfer gedepouilleerd, en dan betreft het 45 werken, tusschen de *f* 6 à 7000 elk aan bijdragen.

De heer *Hoynck van Papendrecht* beantwoordt den heer *Wintgens*, en zegt, dat het niet geldt Maassluis of Rotterdam, maar het groote, algemeen belang. De waterweg toch, hier bedoeld, is door verzanding der Maas in een slechten toestand geraakt. Met genoegen heeft hij dus gezien, dat de regering daarin voorziening brengen wil.

De heer *van Nispen van Sevenaer* is het met den heer *Thorbecke* eens, dat ook hier met maat moet worden te werk gegaan. Maar veel kan niet tot stand komen, als de Regering en de provincie niet tusschen beiden komt.

De heer *van der Linden* komt op tegen eene stelling, straks door den heer *Wintgens* ontwikkeld. Spr. meent dat als er een rijksbelang is dat van algemeenen aard kan genoemd worden, dat zeker onze rivieren zijn. Hij meent dat zoo dit ergens noodig is, de Reg. hier onafhankelijk moet kunnen te werk gaan.

De heer *Strens* brengt een enkel woord in het midden over de publieke werken in het algemeen. Naar zijne overtuiging is het geld voor publieke werken het best besteed; dat geld brengt het meeste nut voor de ingezetenen te weeg, en levert het meeste voordeel voor de schatkist op, want veel van dat geld komt weder in de schatkist terug. Spr. heeft vooral op het oog de middelen van kommunikatie. Spr. bestrijdt de beweringen van sommige sprekers, dat het rijk zich niet mag inlaten met de bekostiging of bijdragen van publieke werken.

De *Min. van Binnenl. Zaken* merkt op dat er veel waars in gelegen is, dat de regering in het stelsel van subsidiëren niet te ver moet gaan. Er moeten geene hoogere sommen worden toegekend dan volstrekt noodzakelijk is; maar de Minister zou het betreuren, zoo men van het geheele stelsel afweek. Men moet niet uit het oog verliezen, dat de regering, bij de beoordeeling van aanvragen tot het bekomen van subsidiën, op den voorgrond plaatst 1°. of het algemeen belang door het uit te voeren werk zal worden bevorderd en 2°. of de provincie of de gemeente gezind en in staat is, daartoe bij te dragen of te bekostigen. Die beide punten zijn en worden steeds betracht. De regering heeft bij het verleenen van subsidie volstrekt geen doel gunsten te bewijzen, maar alleen het algemeen belang te bevorderen.

Na beantwoording der verschillende punten, die door de leden zijn te berde gebragt, verklaart de minister nog, dat er reeds sinds geruimen tijd wettelijke bepalingen voor een behoorlijk toezigt op de spoorwegen zijn in gereedheid gebragt, die aan de overwegingen van eenige kollegiën zijn onderworpen. De zaak is hoogst wenschelijk, maar zij is nog in behandeling.

Nadat de beraadslagingen ten slotte zijn gesloten, heeft de heer *de Poorter* een amendement ingediend, om de *f* 100,000 voor de sluizen te Dalen van de begrooting weg te laten, om dit in een afzonderlijk ontwerp op te nemen. Dit wordt met 48 tegen 14 stemmen aangenomen.

Art. 70 wordt daarna, met de *f* 100,000 verminderd, *aangenomen*, even als de verdere artikelen tot art. 73.

De kommissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp, houdende bepalingen omtrent den tijdelijken opslag van meel in entrepôt en andere bergplaatsen, heeft haar eindverslag ter tafel gebragt. Over deze voordragt van wet zullen de beraadslagingen gehouden worden op aanstaanden Woensdag, na afloop van de op dien dag te verrigten werkzaamheden.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL 12 November.

De kommissie, bestemd om onderzoek te doen naar het voorgevallene met de Tunezen, zet met ijver hare werkzaamheden voort. Men twijfelt er niet aan of de aanranders zullen streng gestraft worden.

Eene andere gemengde kommissie, die belast is toe te zien op het gebruik der Turksche leening, arbeidt ook druk, ofschoon de Turksche ministers zich nog weinig tevreden stellen met het toezigt. De minister van oorlog deinst niet terug voor het openleggen van zijne rekeningen, maar alleen de wijze, waarop het toezigt moet worden uitgeoefend, vindt hij beleedigend. Buitendien beweert men reeds, dat de misbruiken, ofschoon zij niet te ontkennen zijn, niet zoo menigvuldig zijn, als men wel vermoedt. Als men immers nagaat, dat de Porte sinds het begin van den oorlog 250,000 man troepen onder de wapenen heeft gehad en dat voor het onderhoud en de behoeften van deze groote strijdmagt, die verdeeld is over Turkije, de Krim en Klein Azie, door de Porte slechts 60 millioen gld. is besteed, dan mag men zeker wel vragen, of de verspilling wel zoo groot is. Zekerlijk zullen Frankrijk en Engeland met hunne ordelijke, maar kostbare bureaukratische administratie er niet zoo goedkoop af komen. Men zegt dan ook, dat het geroep over de misbruiken in onze administratie erger is dan de daad en de Turksche ministers in deze reeds zeer vele verbeteringen hebben aangebragt.

De uitvoer van granen is uit Turkije verboden, maar daarentegen de invoer vrij gesteld. De duurte der levensbehoeften is trouwens buitengemeen. Uit de Donau Vorstendommen vooral, wordt er in groote massa tegen hooge prijzen opgekocht, om zoo spoedig mogelijk naar de Krim of eene der Zwarte zeehavens te worden vervoerd.

Alhier worden met veel ijver barakken opgesteld tot berging der artillerie parken, die voor het beleg van Sebastopol zijn gebezigd. Men meent, dat al het belegeringsgeschut uit de Krim voorloopig alhier tot nadere beschikking zal gesteld worden.

Het Fransche eskader, dat hier in de nabijheid met de keizerlijke garde aan boord is voor anker gekomen, bestaat uit 13 meestal groote stoomschepen. Alleen admiraal *Bruat* is aan land gekomen. Men gelooft, dat de vloot Donderdag zal vertrekken, om in Frankrijk te overwinteren. Men verwacht vervolgens een groot deel der Engelsche scheepsmagt, die naar Malta gaat.

Volgens de laatste berigten uit de Krim, scheen de Russ. generaal *Wrangel* de bezetting te Kertsch te bemoeijelijken en duchtte men aldaar een aanval der Russen. De Britsche generaal *Vivian* heeft althans versterking gevraagd, maar de generaal *Simpson* zou die geweigerd hebben, omdat generaal *Vivian* eigenlijk slechts in dienst is van de Oost-Indiesche kompagnie. — De stoomboot, die om de versterking kwam vragen, is daarom dadelijk naar Konstantinopel vertrokken, om aldaar de nog achtergeblevene kavallerie van het Turksch-Engelsch kontingent in te nemen. Te Kertch had het kontingent het overigens zeer goed. De stad is ruim en goed gebouwd en het weder was tot dusverre uitnemend. Men meent, dat generaal *Vivian* de ruiterij vooral wenschte, om daarmede de gemeenschap te onderhouden met Jeni Kalé en het fort St. Paul.

Tusschen Sebastopol en de Noordelijke forten is de toestand bijna steeds dezelfde. Niettegenstaande de waakzaamheid der Russen is het den Britschen zeelieden gelukt o. a. de Russ. vlag meester te worden van een der oorlogschepen, die de Russen hebben doen zinken. Dat laten zinken scheen met zoo veel overhaasting te zijn geschied, dat de Russen zelfs die vlag hadden vergeten, die nog voortdurend boven de zee uitwapperde. Vroegere pogingen, om die vlag meester te worden, waren steeds door het hevig vuur der Russen belemmerd.

Het leger aan de Tschernaïa houdt zich waakzaam en is voorbereid op elken mogelijken onverhoedschen aanval. Voor de Sardiniesche troepen koestert men den grootsten eerbied. Het zijn uitnemende soldaten.

Wat het Engelsche leger aangaat, dat is in zoo goeden toestand, als het immer was. Het bedraagt thans bijna 50,000 man, dat bij gedeelten met den grootsten ijver arbeidt tot den aanleg van nieuwe wegen, tot de verlenging van den ijzeren spoorweg en tot het uitbreiden van Balaklava, dat reeds eene belangrijke stad is en waarvan de huizen geheel uit steen worden opgetrokken.

ITALIE.

TURIJN, 24 November.

Voor het vertrek van den Koning naar Frankrijk heeft Z. M. de deputatiën van de beide Kamers ontvangen, die hem het antwoord op de troonrede hebben overgegeven. Z. M. heeft de beide Kamers bedankt, ook voor den wensch van eene spoedige terugkomst in zijn rijk.

De tijding, dat de hertog van Modena, even als de Keizer van Oostenrijk, naar het oude teruggaan en de magt in handen der geestelijken geven, maakt hier een onaangenamen indruk. De hertog heeft bij besluit van 7 Nov. het burgerlijk huwelijk afgeschaft. Als het huwelijk voor den priester voltrokken is, is een certifikaat van den pastoor voldoende om het huwelijk te doen inschrijven.

Te Benevento heeft een opstand plaats. Er zijn Carabiniers en linietroepen derwaarts op marsch, om den delegaat *Gasparoli* te ondersteunen.

DUITSCHLAND.

WEENEN 20 November.

Omtrent de nijverheidstentoonstelling, die de regering hier in 1859 wil daarstellen, meldt men het volgende:

De minister van koophandel, de heer *Toggenburn*, heeft eene kommissie aangesteld, die hem voorstellen moet indienen betrekkelijk de keus van de plaats, waar het gebouw zal moeten opgerigt worden en de schetsen voor den bouw er van. De heer *Burg* is tot voorzitter van deze kommissie benoemd. Zij is verder zamengesteld uit de heeren *de Duck*, *Hörnbostel*, *Klein* en *Förster*. De tentoonstelling is echter slechts bestemd voor voortbrengselen uit Oostenrijk, uit de Staten van het Tolverbond en uit de Staten van Italië die deel uitmaken van het Oostenrijksch-Duitsch-tolverbond.

TRIEST, Donderdag 22 November.

De stoompaket van Konstantinopel van 12 Nov. is gisteren alhier aangekomen.

De Tunezen, die zich schuldig hebben gemaakt aan den aanval op de Fransche troepen in Konstantinopel, zijn voor een krijgsraad gebragt en ter dood veroordeeld. Zij zullen gefusilleerd worden.

De Kurden verwoesten de steden en de dorpen in Armenië.

— Bij eene dagorder van den Russieschen minister van oorlog van den 6. dezer, wordt om meer eenheid in de operatien te brengen, de maritieme administratie van Nikolajeff onder de bevelen van den generaal *Luders* geplaatst, echter onder het opperbevel van prins *Gortschakoff*.

MEMEL 18 November.

Heden is de Engelsche oorlogsbrik **Gorgon**, kapt. *Crawford*, alhier ter reede gekomen. Zij komt van Farosund en brengt een Russisch vaartuig als prijs mede, beladen met wijt, rogge, zout en ijzer. Dit vaartuig werd door de stoomboot **Jack** in deze haven gebragt.

HAMBURG, 22 November.

In weerwil van eene koude van 12 à 15 gr., zijn in de Bothnische golf nog Engelsche en Fransche kapers gebleven, die verscheidene kleine kust- en handelschepen hebben genomen. Men zegt, dat de Engelschen in de nabijheid van Gothland een Amerikaansch schip hebben buit gemaakt, dat met revolver-pistolen, voor Ruslands rekening, was geladen.

— Uit Riga schrijft men van den 15. Nov.: „Gisteren morgen hadden wij 5 gr. koude, waardoor alle kleine wateren met ijs bedekt lagen. De schipbrug is afgebroken, en de stoombooten onderhouden de gemeenschap.”

ENGELAND.

LONDEN, Donderdag 22 November.

De *Times* deelt de tijding mede, dat de generaal *Canrobert* te Stokholm eene militaire Conventie heeft geteekend, krachtens welke Zweden aan de verbondene legers en vloten zal leveren een kontingent troepen en kanonneerbooten. De voorwaarden, waarop Zweden tot het Westersche verbond is toegetreden zou zijn, dat de provincie Finnland hem zou worden teruggegeven. Het Anglo-Franco-Zweedsch leger zou in de aanstaande lente het oorlogstooneel in Kourland overbrengen. De *Morning Post* weêrspreekt dit berigt, en beweert, dat de generaal *Canrobert* zich bezig houdt, om de militaire en maritime bronnen van Zweden te onderzoeken.

LONDEN 22 November.

De *Morn. Cron.* meldt, dat de baron *v. Budberg*, Russiesch gezant te Berlijn, naar Petersburg zal vertrekken. Ook prins *Gortschakoff*, de Russiesch gezant te Weenen, zou zich gereed maken, om naar de Russ. hoofdstad te vertrekken. Men beweert, dat de Russ. diplomaten thans te Petersburg zullen bijeenkomen in plaats van te Warschau. — Het verblijf van graaf *Coronini*, opperbevelhebber der Oostenrijksche troepen in de Vorstendommen, te Weenen, zou geen twijfel meer overlaten omtrent de krijgsoperatiën in de aanstaande lente in de Donauvorstendommen.

— 23 *Nov.* Gec. $88^1/_4$; Sp. 3 pCt $38^1/_4$; 1' pCt. $19^5/_8$; Rusl. 5 pCt. $95^1/_8$; $4^1/_2$ pCt. $86^1/_2$; Sard. $85^1/_2$; Braz. 99.

FRANKRIJK.

PARIJS 23 November.

Het is opmerkelijk met hoeveel vasthoudendheid men sinds eenige dagen over vredelievende voorstellen blijft spreken. Dan is het de toetreding van Zweden tot het verbond der Westmagten, dan zijn het de pogingen van Pruissen bij Rusland en thans

is het ook het voornemen, dat men aan Beijeren toeschrijft, om in den bondsdag de Oostersche zaken op nieuw ter sprake te brengen, 't geen men als kenteeken aanneemt, dat de wind uit minder krijgshaftigen hoek begint te waaijen.

Prins *Napoleon* is met verschillende groot-officieren van het hof den Koning van Sardinie te gemoet gegaan. — De hertog *van Cambridge* is op dit oogenblik op het kasteel Ferrières van baron *Rothschild* op jagt.

In dit jaar zijn er 415 wedrennen in Frankrijk gehouden, waarvan de gezamentlijke prijzen 949,805 fr. beloopen. Die prijzen zijn door 64 paarden gewonnen. Daarvan heeft de heer *Aumont* 167,425 fr. gewonnen, mevr. *L. de Fac* 78,375 fr., de heer *Delamotte* 71,300 fr., de heer *A. Lupin* 41,230 fr., prins *van Beauveau* 33,575 fr., de heer *J. Reiset* 30,640 fr., de heer baron *Rothschild* 19,650 fr.

— 22 *Nov.* 4 pCt. 97; $4^{1}/_{2}$ pCt. $108^{1}/_{4}$; bank 118.

PARIJS, Vrijdag 23 November 2 ure.

Op dit oogenblik zal de koning van Sardinie hier aankomen; de stoet zal den weg nemen langs de kaaijen en door *rue-Rivoli*, en over het *Caroussel-plein* in de Tuilerien aankomen. Overal zijn groote massa's nieuwsgierigen bijeen, om den koning te verwelkomen. Prins *Napoleon* was den koning te gemoet gereden.

— $4^{1}/_{2}$ pCt. 90,75; 3 pCt. 65,80.

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd:
Mr. G. J. M. VAN VOORTHUYSEN,
en
Jonkv. R. G. B. VAN OVERVELDT.
Huize *Het Goed ten Bosch*.
Maarssen, den 22. November 1855.

*** Getrouwd:
D. H. LOMBERG,
en
G. VAN STOCKUM. van Weitmar,
Utrecht, 23 November 1855.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** De ondergeteekenden betuigen hiermede hunnen hartelijken dank voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden gedurende de ziekte en het overlijden van hunne Moeder, Behuwd- en Grootmoeder.
Utrecht, den 24. Nov. 1855. J. C. DE MOOY, uit aller naam.

DE NIEUWE BAK.

Matinée Musicale,
te geven door de Familie DRESCHLER, op Zondag 25 dezer. Aanvang des namiddags ten een ure.

Soirée Musicale.
Aanvang des avonds ten 9 ure.

VERANDERING van DIENST,

met aanzienlijk verlaagde Vrachtprijzen, aanvangende 29 October 1855.

STOOMBOOT-DIENST

TUSSCHEN

CULENBORG, VREESWIJK EN ROTTERDAM

EN TUSSCHENLIGGENDE PLAATSEN

EN TERUG,

MET HET SNELVAREND IJZEREN STOOMSCHIP VAN 80 PAARDENKRACHT *DE STAD CULENBORG.*

*** Van CULENBORG des Maandags en Dingsdags 's morgens ten $4^{1}/_{2}$ ure;
van VREESWIJK des Maandags en Dingsdags 's morgens ten $5^{1}/_{2}$ ure.
Andere dagen, uitgezonderd des Zondags,
van CULENBORG 's morgens ten $7^{1}/_{2}$ ure;
van VREESWIJK 's morgens ten $8^{1}/_{2}$ ure,
om te Rotterdam aan te komen des Maandags omstreeks 9 ure, en de andere dagen omstreeks $11^{1}/_{2}$ ure.

Van Rotterdam iederen dag, uitgezonderd des Zondags, 's namiddags ten 1 ure.

Nadere inlichtingen worden gegeven bij de Agenten, als: te *Culenborg* bij E. BEUSKER; te *Vreeswijk*, bij W. VAN DIJK; te *Utrecht*, bij A. DE GROOT, in *den liggenden Os*, op het Vreeburg, en bij MAARSCHALKERWAARD, buiten de Tolsteegbarrière, alwaar de Barge afvaart; te *Schoonhoven*, bij MEIJER en BRANDWIJK, en te *Rotterdam* bij DE COCK, op 't Haringvliet.

VOLKOMEN GENEZING DER EKSTEROOGEN.

SCHLOSSER,

EKSTEROOGEN-OPERATEUR VAN **Z. M. den Koning van Beijeren.**

EN VAN VELE ANDERE HOVEN VAN **EUROPA.**

Op het verzoek van een groot aantal inwoners heeft de Hr. SCHLOSSER besloten eenige dagen in Utrecht te komen, alwaar zijn verblijf slechts kort zal zijn, uithoofde van zijne vele bezigheden te Amsterdam. Hij zal alhier te spreken zijn van 26 November tot den 6. December, van des morgens 9 tot des namiddags 4 ure, bij A. W. BEUMER, Choorstraat, wijk D. No. 12, Utrecht.

Hij heeft de eer het publiek te verwittingen, dat hij zich belast met het **uitroeijen der Eksteroogen, het Eelt, de Weren tusschen de Teenen en de Plant van den Voet,** tusschen de **Nagels en het Vleesch,** en zulks *zonder snijden of branden.* Hij verzekert niet langer dan 5 minuten voor de operatie noodig te hebben; de lijders kunnen onmiddelijk, nadat zij van de kwaal genezen zijn, gerust het naauwste schoeisel aantrekken, zonder de minste pijn te moeten lijden. — Hij is voorzien van meer dan **2000 getuigschriften** van den hoogen Adel, der beroemdste Geneesheeren van Collegiën van Holland, Frankrijk, Engeland en Duitschland, alsmede van verklaringen van personen welke twee, vier en zes jaren na de genezing zijn afgeleverd.

CERTIFICATS:

M. SCHLOSSER a extirpé plusieurs cors, avec beaucoup d'adresse et sans douleur à S. A. R. le Prince MAXIMILIEN, Héréditaire de la Couronne de Bavière. Certifié par ordre de S. A. R., le Secrétaire, Baron DE ZOLLER.

Je soussigné certifie, que M. SCHLOSSER m'a extirpé plusieurs cors aux pieds avec beaucoup d'adresse et sans la moindre douleur.
ALEXANDRE, Prince DE WURTEMBERG.

Je certifie, que M. SCHLOSSER m'a extirpé les cors de la manière la plus satisfaisante et sans la moindre douleur. Prince METTERNICH.
Londres, ce Août 1848.

Je certifie, que sieur SCHOSSER m'a parfaitement bien extirpé mes cors sans la moindre douleur.
Prince JERÔME NAPOLEON.

Je soussigné, Directeur au Séminaire Saint-Sulpice à Paris, certifie que M. SCHLOSSER m'a extirpé 7 ou 8 cors aux pieds; il y a environ douze ans, et que depuis ce temps ces cors n'ont plus reparu. Témoignage que je me plais à rendre à son talent.
Paris St.-Sulpice, Directeur de St.-Sulpice, 15 Novembre 1848. BOITEU.

Je soussigné certifie, que M. SCHLOSSER m'a extirpé fort adroitement les cors, que j'avais aux pieds.
Paris, Le 1er Aumônier de la Maison de l'Empereur, 10 Mars 1854. † ALEXIS, *Evêque de Nancy.*

☞ Hij verzoekt bijzonder het geëerde publiek, zijne wijze van behandeling niet gelijk te stellen met die van anderen.

NB. Bovengenoemde is bereid, om ontboden wordende ook aan huis te komen.

***** GOUD- EN ZILVERLAKENSCHE FESANTEN** te Koop. Met franco brieven te bevragen bij den Heer Rentmeester van het Domein Soestdijk.

Oesters en Zeekreeften Berigt.

*** A. VAN BROEKHUYZEN, in de Lijnmarkt te Utrecht, berigt door deze heden aangekregen te hebben eene partij levende ZEEKREEFTEN, en eene partij versche gespoende ZEEUWSCHE, TEXELSCHE en ENGELSCHE OESTERS, tot een billijken prijs; verder CITROENEN, LIMOENSAP, ENGELSCHE BOKKING, fijnzoute HARING; Bootsmans-WINTERHARING, opregte BERGSCHE ANCHOVISCH, en alle soorten van MINERALE en BITTERWATER, en fijne ENGELSCHE BIEREN.

OESTERBERIGT.

*** H. KOENDERS, aan de Maartensbrug op de Vischmarkt, verwittigt bij deze aan zijne geëerde Stadgenooten dat bij hem van heden verkrijgbaar zijn versch aangekomen ZEEUWSCHE, TEXELSCHE en ENGELSCHE OESTERS, welke alle dagen versch te bekomen zijn, alsmede dat bij hem verkrijgbaar is gemarioneerde HARING, ingelegde PALING, Bootsmans, Winter en Groene Haagsche HARING, fijne ENGELSCHE BIEREN, beste BERGSCHE ANCHOVISCH, alles tot civiele prijzen; verzoekende door deze even als in vorige jaren het vertrouwen zijner geëerde begunstigers te blijven genieten.

*** DE PILLEN VAN HOLLOWAY, een uitmuntend geneesmiddel voor de *waterzucht*, Mejufrouw E.... B......, te Zierikzee, oud 45 jaren, leed aan verval van krachten en er vertoonden zich bij haar alle teekenen van waterzucht, welke al spoedig zoo aanmerkelijk toe nam, dat zij het bed niet meer kon verlaten en haar man elk oogenblik haren dood tegemoet zag. Deze laastgenoemde besloot eindelijk nog de pillen van *Holloway* te beproeven. De zieke na dezelven gedurende drie weken gebruikt te hebben, was geheel hersteld, en had het gevaarlijke tijpstip in den leeftijd der vrouw gelukkig volbragt. Ook voor jonge meisjes op zekeren leeftijd zijn deze pillen zeer aan te bevelen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,50.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddepôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244 en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement.

Prijzen der navolgende artikelen ter AMERSFOORTSCHE markt van 23 Nov. 1855.

Tarwe van *f* 17,00 tot *f* 18,25; Rogge van *f* 11,75 tot *f* 12,50; Boekweit van *f* 9,50 tot *f* 10,20. Aardappelen van *f* 2,20 tot *f* 2,60 het mud; Appelen van *f* 2,00 tot *f* 2,50. Peeren *f* 2,75 het mud. Boter van *f* 0,85 tot *f* 1,02 het N. ℔.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*)

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°.	Ther. F.	Afwijk d temp	Vochtigh	Gev. regen	Aanmerkingen
			N. ℔						
23	2	zo.	0.0	758.57	42.6	— 0.9	0.73	0	Bewolkt.
	10	zo	0 0	58.53	37 2		93	0.7	Betr.; regen.
24	8	ono.	0 5	58.30	33.6		98	0.7	Idem; regen en sneeuw.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 23 November 1855.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . . $2^{1}/_{2}$	pCt.	$62^{3}/_{16}$	$62^{1}/_{4}$	$62^{1}/_{4}$
dito dito 3	„	$73^{1}/_{2}$	$73^{5}/_{8}$	$73^{1}/_{2}$
dito dito 4	„	$92^{3}/_{8}$	$92^{1}/_{2}$	$92^{1}/_{2}$
Amortisatie-Sijndicaat $3^{1}/_{2}$	„	89		
Handelmaatschappij . $4^{1}/_{2}$	„	$128^{3}/_{4}$	129	
Oost-Indische Leening 4	„	$92^{1}/_{8}$		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.* 5	„	$101^{1}/_{2}$	$101^{5}/_{8}$	$101^{1}/_{2}$
Obligat. 1828 & 1829 5	„	$101^{1}/_{4}$		
Certificaten 1840. . . 4	„	$74^{3}/_{4}$		
Cert. bij *Stieglitz* . . 4	„	$74^{1}/_{8}$		
Cert. van Assign. . . 6	„	$56^{3}/_{4}$		
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		$142^{1}/_{4}$	$142^{1}/_{2}$	
SPANJE				
Obligatien . . . . $1^{1}/_{4}$	pCt.	$19^{9}/_{16}$		
dito 3	„	$38^{1}/_{8}$		
Binnenl. Schuld . . . 3	„	$32^{15}/_{16}$		
Amortisable		$6^{1}/_{16}$		
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metalick . . . 4	„	$62^{1}/_{2}$	63	$62^{7}/_{8}$
Oblig. N. 5	„	$72^{7}/_{8}$	$72^{15}/_{16}$	
dito dito La B. . . . 5	„	$72^{7}/_{8}$	$72^{15}/_{16}$	
dito dito . . . . $2^{1}/_{2}$	„	32	$32^{1}/_{16}$	
BELGIE.				
Certific. bij *Rotschild* $2^{1}/_{2}$	pCt.	$49^{15}/_{16}$		
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100. . 5	pCt.	$97^{5}/_{8}$	$97^{3}/_{4}$	$97^{3}/_{4}$
PORTUGAL.				
Obligatiën 3	pCt.	$40^{1}/_{8}$	$40^{1}/_{4}$	$40^{1}/_{8}$
AMERIKA.				
Venez. Oblig. 6 pCt., nu $4^{1}/_{4}$	„	$25^{3}/_{4}$		
Mexico, Obl. 1851 £ 100 3	„	$18^{3}/_{4}$		
Noord-Amerik. Am. Bank-act		$1^{3}/_{8}$		

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.